

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ МАҚСАТТАРҒА, СОНДАЙ-АҚ НАҚТЫ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ЗАҢНАМА МЕН ІШКІ ТАЛАПТАРДЫ САҚТАУ САЛАСЫНДАҒЫ МАҚСАТТАРҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУДІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ БАҒЫТТАЛҒАН.

Ішкі бақылау операциялық мақсаттарға қол жеткізуге, есептіліктің дұрыстығын қамтамасыз етуге және Қордың және оның Портфельдік компанияларының заңнамасы мен ішкі талаптарын сақтауға бағытталған.

Корпоративтік тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің міндеттері:

- ◆ Тәуекел мәдениетін нығайту және тәуекел менеджменті мен ішкі бақылауды Қор қызметінің барлық аспектілеріне интеграциялау.
- ◆ Қордың қауіпті жағдайлардың алдын алу, ықтимал жағымсыз оқиғаларға тиімді жауап беру және олардың салдарын қолайлы деңгейге дейін барынша азайту қабілетін арттыру арқылы нәтижелердің құбылмалылығын төмендету.
- ◆ Ұзақ мерзімді перспективада активтердің құнын және Қордың кірістілігін арттыру үшін мүмкіндіктерді пайдалануды қамтамасыз ету.

Қор тобындағы тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылауды ұйымдастырудың негізгі принциптері мен тәсілдері Қордың Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саясатында көрсетілген. Бұл Саясат COSO-ның «Ұйымдардың тәуекелдерді басқарудың тұжырымдамалық негіздері: стратегиямен және тиімділік көрсеткіштерімен интеграция» ұсынымдарын ескере отырып жасалған және Қордың барлық деңгейлерінде тәуекелдерді басқару үшін тәуекел иелерінің жауапкершілігін күшейтуді қамтамасыз етуге, Қордың барлық процестеріне тәуекел-менеджменттің интеграциясын арттыруға арналған.

Саясатқа сәйкес, Қордың Директорлар кеңесі мен Басқармасы өз функцияларын орындау кезінде «Үш қорғаныс желісі» моделіне сүйенеді, мұнда бірінші қорғаныс желісі (бизнес функциялары) өз құзыреті шеңберінде тәуекелдерді тікелей сәйкестендіретін, басқаратын және бақылау рәсімдерін орындайтын әрбір қызметкердің атынан құрылымдық бөлімшелермен ұсынылған. Екінші қорғаныс желісі (мониторинг функциялары), оның ішінде Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау департаменті мен Қордың Комплаенс қызметі ұсынады, олар тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылаудың тиімді практикасының бизнес-функцияларын енгізуді мониторингтеуге, Қордың заңнамасы мен ішкі нормативтік құжаттарының сақталуына жауап береді. Үшінші желі (тәуелсіз кепілдік) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалайтын Ішкі аудит қызметін қамтиды.

Жыл сайын Қорда және Портфельдік компанияларда тәуекел тәбеті, тәуекелдер тіркелімі және картасы бекітіледі, тиісті кеңестердің қарауы үшін қызметтің маңызды салалары бойынша басқарушылық есептілік ұдайы ұсынылады.

Қордың капиталын әкімшілендіру арқылы тәуекелдерді қайта сақтандырудың корпоративтік бағдарламасы іске асырылуда, ол акционерлердің Қор компанияларының тәуекелдерін қайта сақтандыру қорғаныс ретінде сенімділігін қамтамасыз етеді.

Қордың ішкі нормативтік құжаттарында бақылау рәсімдерін құжаттауды қоса алғанда, ішкі бақылау жүйесін жетілдіру бойынша жұмыс жалғасуда.

ҚОР МЕН ПОРТФЕЛЬДІК КОМПАНИЯЛАР ТӘУЕКЕЛДЕРІНІҢ ТОЛЫҚ ЕМЕС ТІЗБЕСІ МЫНАДАЙ:

Стратегиялық тәуекелдер:

Маңызды инвестициялық жобалардың тәуекелдері ішкі және сыртқы болып табылады, соның ішінде жобаның классикалық тәуекелдері, мысалы, кідірістер мен күрделі шығындардың артуы, сондай-ақ инфляция, валютаның ауытқуы және логистикалық мәселелер сияқты сыртқы факторлар. Тәуекелдерді сәйкестендіру және барынша азайту процесі тұрақты негізде жүзеге асырылады және оларды барынша азайту бойынша шаралар әзірленеді.

Беделге нұқсан келтіру қаупі. Әр түрлі мүдделі тараптардың қор мен портфельдік компанияларды ықтимал теріс қабылдауын қамтиды. Бұл тәуекелді басқару жалпы имидждік және коммуникациялық саясатты әзірлеу және қолдау, сондай-ақ Қор мен Портфельдік компаниялардың мінез-құлқының заңнамалық және этикалық нормаларын сақтау арқылы жүзеге асырылады.

Активтерді бәсекелестік ортаға беру тәуекелдері. Бұл тәуекелдер Қор тобының активтерін бәсекелестік ортаға беру бөлігінде "Жекешелендірудің 2021-2025 жылдарға арналған кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 желтоқсандағы № 908 қаулысының орындалмауымен байланысты. Алдын алу шаралары активтерді бәсекелестік ортаға беру бойынша дайындық іс-шараларын жүргізуді, нарықты зерделеуді және әлеуетті инвесторлармен өзара іс-қимылды, белгіленген тәртіппен жағдайларда мәмілені сүйемелдеу бойынша білікті тәуелсіз консультанттарды тартуды, сондай-ақ алдағы сауда-саттық туралы жарияланымды Қордың және портфельдік компаниялардың баспа басылымдарында және корпоративтік сайттарында орналастыруды қамтиды.

Қаржылық тәуекелдер:

Өтімділік тәуекелдері және келісім/листинг талаптарын бұзу. Олар компанияның өз қызметін қаржыландыруға және міндеттемелерді орындауға қабілетсіздігі кезінде пайда болады. Бұл тәуекелдерді басқару қарыздық жүктеменің лимиттерін және қаржылық тұрақтылықты жақсарту үшін әртүрлі шараларды белгілеуді және бақылауды қамтиды.

Операциялық тәуекелдер:

Әлеуметтік тұрақсыздық тәуекелі — Қор қызметкерлері мен Портфельдік компаниялардың әртүрлі топтарының әлеуметтік шиеленістерімен байланысты тәуекел. Әлеуметтік тұрақтылық тәуекелінің жай-күйін қадағалау үшін әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникациялар орталығы Қор Тобының еңбек ұжымындағы әлеуметтік тұрақтылық деңгейін жыл сайын негізде талдайды. Әлеуметтік-еңбек қатынастарын мониторингілеу және реттеу мақсатында Қор тобы қызметкерлерінің шағымдары мен өтініштеріне мониторинг жүргізледі. Қор портфельдік компаниялармен, республикалық және жергілікті билік органдарымен бірлесіп қызметкерлердің әл-ауқатын жақсарту және туындайтын мәселелерді шешу жөніндегі жүйелі шараларды пысықтайды.

Жазатайым оқиғалар қаупі — Қордың өндірістік Портфельдік компаниялары үшін негізгі тәуекелдердің бірі. 3 бағыт бойынша 38 нақты іс-шарадан тұратын 2023 жылға арналған өндірістік қауіпсіздік жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітілді: Адамдар, Жабдықтар, Төтенше жағдайлардың Алдын алу. «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобының ұйымдарында авариялар мен төтенше жағдайларға ден қою бойынша тұрақты жұмыс істейтін штаб құрылды.

Санкциялық заңнаманың әсер ету тәуекелі — санкциялардың Қор мен портфельдік компаниялардың қызметіне теріс жанама әсер етуімен байланысты тәуекелдер. Қордың компаниялар тобы қандай да бір санкциялар тізіміне енгізілмеген. Алайда, Қазақстан мен Ресей экономикаларының интеграциясының жоғары дәрежесіне байланысты санкциялық режимді енгізу Қор компаниялары тобының қызметіне және қаржылық көрсеткіштеріне айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Тәуекелді митигациялау мынадай іс-шараларды іске асыру жолымен жүзеге асырылады: санкциялық тізімдерде болу мәніне контрагенттер мен серіктестердің мониторингі; қолданыстағы және жаңа шарттарға санкциялық ескертпелерді енгізу; санкциялық заңнаманы бұзу тәуекелін іске асыру ықтималдығы болған жағдайда халықаралық заң компанияларын тарту; санкциялық шектеулердің әсерін барынша барынша азайту бойынша тәжірибе алмасу мақсатында мемлекеттік органдармен және басқа да ұйымдармен өзара іс-қимыл жүзеге асырылады; санкциялық шектеулердің сақталуы бойынша тұрақты бақылауды жүзеге асыру Қордың және портфельдік компаниялардың уәкілетті органдарына шығарылатын қандай да бір мәселелерді қарау.